

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשל"ג

יוצא לאור לשי"פ וישב, מבה"ח טבת, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית זי"ע

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' מאיר

ב"ר אליהו ז"ל

ראבקין

נלב"ע ז"ך כסלו, נר ג' דחנוכה ה'תשנ"ט

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ ז"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. ימים הסמוכים ליום הבהיר י"ד כסלו, ה'תשע"ט – תשעים שנה.

בקשר עם יום הבהיר י"ד כסלו יובל התשעים לחתונה יצאו לאור הספרים:

תורת מנחם – ספר המאמרים תשל"ח
תורת מנחם – התוועדויות חלק סג
תורת מנחם – התוועדויות ה'שי"ת
מְנַקֵּד, פורמט כיס

הספרים נשלחו לבתי המנויים

*

ניתן להשיג את הספרים

www.@lahak.org א': www.bookstock.co.il

או בטלפון: בארה"ב 718-604-2610; באה"ק 03-9606-018

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ וישב, מבה"ח טבת הבעל"ט, הננו מוציאים לאור התוועדות ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשל"ג – הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה – מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנוכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ס"ב כסלו, ה'תשע"ט,

תשעים שנה לנישואי כ"ק אדמו"ר והרבנית הצדקנית נ"ע ז"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

ג

בי"ה, ב' דחנוכה ה'תשכ"ז
ברוקלין

מרת ... ת"י

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכתבה ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ב כסלו.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ ז"ע.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

ש. מ. סימפסון, מזכיר

תסיח דעת לגמרי ובהחלט מהחלום שכותבת (ומחלומות בכלל), אלא שיבדקו המזוזות בדירתם — ומתוך שמחה וטוב לבב, יגדלו, היא ובעלה ש"י, ילדיהם ש"י לתורה לחופה ולמעשים טובים.

בס"ד. שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשל"ג.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א קידש על היין.

א. בנוגע למעלת יום השבת — ידוע ב' הפירושים במ"ש' "ויכולו השמים"²: (א) מלשון כליון, שבו נכללים ועולים כל ששת ימי החול, (ב) מלשון תענוג, שנמשך ופועל בששת ימי החול.

וכמדובר כמ"פ³ בנוגע לב' פירושים שבתובה אחת, שבהכרח לומר שיש שייכות ביניהם — ע"ד שמצינו להלכה בנוגע ל"שעטנז", "שוע טווי ונוז"⁴, שכיון שג' ענינים אלו הם בתובה אחת, אזי הלאו דשעטנז הוא דוקא כשישנם ג' ענינים אלו ביחד; ואם הדברים אמורים בנוגע להלכה, הרי עאכ"כ שכן הוא בנוגע לרוחניות הענינים, ובנדו"ד, ב' הענינים שבפירוש "ויכולו", ענין הכליון וענין התענוג.

ומזה מובן גם בנוגע ליום הש"ק זה, השבת שלאחרי י"ט כסלו, שבו נכלל ועולה גם י"ט כסלו.

ב. ואע"פ שבקביעות שנה זו חל י"ט כסלו בשבת שלפנ"ז, ואילו ענין עליית ימי השבוע שעבר ביום השבת היא רק בנוגע לששת ימי החול, ולא בנוגע ליום השבת שלפנ"ז — הרי:

לכל לראש, הגאולה לא נשלמה בי"ט כסלו עצמו, אלא נמשכה גם בכ' כסלו⁵,

— ולכן היתה הנהגת רבותינו נשיאינו לערוך את ההתוועדות די"ט כסלו בלילה שבין י"ט לכ"ו, כיון שהגאולה היתה (לא רק ביום י"ט, אלא) גם ביום כ'. ולהעיר, שגם בנוגע להדפסת ספר התניא שסייעה לענין השחרור, כידוע⁷, הנה ההדפסה בעשי' בפועל היתה בכ' כסלו⁸ —

(1) בראשית ב, א. (6) ראה גם שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה, מבה"ח טבת תשל"ל בתחלתה (תו"מ ואילך. כרך ג — תקח, א ואילך).
(2) ראה אוה"ת עה"פ (כרך א — מב, ב חנ"ח ע' 397). וש"נ.
(3) ראה גם תו"מ חס"א ע' 87. וש"נ.
(4) ראה נדה סא, ב. רסג. וראה גם שיחת ש"פ וישב, כ"א כסלו תשל"א הערה 21 (תו"מ חס"ב ע' 386).
(5) ראה שיחת י"ט כסלו תרצ"ב (לקו"ד ח"ד תשנ, ב). תרצ"ג ס"ב, כ' כסלו ס"ז וש"נ.
(6) ראה אג"ק שם. וראה גם שיחת ש"פ (לקו"ד ח"א כט, א. לז, ב). (8) ראה אג"ק שם.

ג

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (רייכמן, תשנ"ז).
שיבדקו המזוזות בדירתם: בתשורה הנ"ל מסופר, ש"בעקבות המכתב נבדקו מזוזות הבית, ולמרות שהיו חדשות ממש — היו פסולות!".

וכ' כסלו, שחל ביום ראשון בשבוע, בודאי עולה ונכלל ביום השבת.

ונוסף לזה, הנה העלי' שביום השבת היא (לא רק בנוגע לששת ימי החול, אלא) גם בנוגע ליום השבת שלפנ"ז.

ויש לומר הביאור בזה (בדרך אפשר עכ"פ, כי לעת עתה לא מצאתי בפירוש שהעלי' דיום השבת היא גם בנוגע ליום השבת שלפנ"ז) — ובהקדים:

בשבת גופא יש כמה דרגות: יש שבת סתם, ויש "שבת שבתון", שבעצם הם שתי שבתות, אלא שבאים ביחד באותו השבת.

[ועפ"ז מתורצת הסתירה בין מארז"ל⁹ "אילו היו ישראל משמרין שבת א' כתיקונה מיד ה' בן דוד בא", למארז"ל¹⁰ "אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים" — כיון שבכל שבת יש ב' בחי' שבת¹¹].

ובפרטיות יותר — יש בכל שבת מעלי שבתא, יומא דשבתא, ועד לרעוא דרעוין (שהוא בדוגמת "שבת שבתון", כמבואר בהמשך תרס"ו¹²).

ומובן, שכדי שיתוסף עילוי וברכה ביום השבת גופא, יש צורך בנתינת כח מיום השבת שלפנ"ז — שהרי אינו דומה ענין התחלת ענין חדש, שיכולים להיות בו כמה קשיים כו"¹³, לענין שבא בהמשך למה שכבר נפעל לפניו, שאז נעשה הדבר בנקל יותר, ועד"ז בנוגע לענין השבת, "שבת וינפש"¹⁴, שיש על זה נתינת כח מהשבת שלפנ"ז¹⁵.

והיסוד לזה — מאמר רו"ל¹⁵ "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת", שהכוונה בזה היא לא רק לערב שבת כפשוטו, אלא לכל ימי השבוע, החל מיום ראשון, כפי שמצינו אצל שמאי הזקן ש"כל ימיו ה' אוכל לכבוד שבת, מצא בהמה נאה אומר זו לשבת, מצא אחרת נאה הימנה, מניח את השני' ואוכל את הראשונה"¹⁶, והיינו, שההכנה ("טרח") לשבת היא במשך כל ימי השבוע. והנתינת כח לכל ימי השבוע שבהם תוכל להיות ההכנה לשבת, היא, מיום השבת שלפנ"ז. ונמצא, שיום השבת הוא

וישב, כ"א כסלו תשכ"ח סכ"ה (תו"מ חנ"א בלקו"ש חי"ד ע' 18 הערה 43. ע' 430).

9) ירושלמי תענית פ"א סה"א.

10) תשא לא, יז.

11) ע"ז ג, סע"א.

12) ביצה טז, א. הובא בשו"ע אדה"ז

13) ע' תקמד ואילך. וראה גם בהנסמן או"ח סרמ"ב ס"י.

ב

בי"ה, ה' טבת, ה'תשכ"ו
ברוקלין, נ.י.

מר א.ז. בן ישי שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מח"י כסלו. כן נתקבלה מפת עירית ת"א-יפו. ות"ח על שימת לבבו, ובעיקר בעד ההסברים שמצרך להמפה. ואשר לענין עצמו, מה שהשתדל בהנצחת נשיאי תורת החסידות על ידי קריאת שמות רחובות ושדרות על שם, הרי זה ענין כללי וזכות הרבים שכולו אומר כבוד ולא נצרך לתודתי. רק אביע קורת רוחי ותודתי על שימת לבבו להודיעני מזה, כאמור.

ואף שבכלל, כידוע, מדגישה תורת החסידות את הפנימיות שבכל ענין, ובפרט כהדגשת חסידות חב"ד שאפילו הענינים הכי נעלים יומשכו באופן של הבנה והשגה, וכמפעלו הכביר של בעל התניא בספר תניא קדישא שלו, הרי בטח שהשמות של הרחובות והשדרות יש בהם לעורר נקודות פנימיות בלב העובר והשב, ובפרט — והוא העיקר — שברחובות והשדרות תהיינה פעולות ברוחם של אלו שעל שם הם נקראים, זאת אומרת שהשם והתוכן יתאימו זה לזה. ויהי רצון שכשם שעושה לטובת השמות יעשה גם להטבת התוכן בכיוון זה.

בודאי מילא משאלות לבבו לטובה שכותב בסיום מכתבו אודות ביקור בכפר חב"ד ביום הגאולה י"ט כסלו. ויהי רצון שהרושם יומשך וירד במעשה, כהדגשת חכמינו ז"ל שהמעשה הוא העיקר, ובפרט בדכוותי שיש לו השפעה בחוג רחב.

מטוב למסור פ"ש למר י. זליקסון שי' שעורר את כ' לשלוח לי הידיעות והמפה הנ"ל, וחמרא למרי' וטיבותא לשקייא (בי"ק צב, ב).

בכבוד ובברכה לבשורות טובות.

ב

מהעתק המזכיר. נדפסה בתשורה (הולצברג, תשס"א).

מר א.ז. [=אהרן זאב] בן ישי: מזכיר-כבוד של ועדת השמות — תל-אביב. אגרת נוספת

אליו — אג"ק חי"א אגרת ג'תח.

כהדגשת חכמינו ז"ל שהמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

הוספה

בי"ה. י"ט טבת תשט"ו

ברוקלין

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום ג'. ולפלא שאינו מזכיר ע"ד התועדות יום הבהיר הוא י"ט כסלו חג גאולתנו ופדות נפשנו, אשר בודאי ערכו התועדות באופן המתאים והעיקר שנצלו שעת הכושר זו לקבלת החלטות טובות מר"ה לחסידות על כל השנה כולה ובעיקר בהנוגע לפועל בחיי היום יומים. ומובן אשר מזמן לזמן צריך לחזק את ההתעוררות (אֶפְרַיִשְׁעֵן) שבעת רצון, ובטח ימלא עד"ז במכתבו הבאים.

נהייתי ממ"ש אודות ההתפתחות בשדה החינוך ... ואף שכפי הנראה ממכתבו כמה מההורים יש חשש שירצו להתערב בעניינים רוחניים, בטח מוכן לזה, היינו שלא להניח מקום להתחלת התערבות, כמובן באופן דיפלומטי, שאז חיים בשלום אח"כ (משא"כ אם מניחים התערבות במקצת נכנסים למלחמה תמידית במקרים שונים ומשונים).

לפלא שאינו מזכיר ע"ד עריכת איזה ענין דהדה"נ וכיו"ב בשביל הילדים בימי חנוכה, שע"ז מתקיים אצלם הענין דחגי ישראל ומנהגי ישראל כו' וכו', ובפרט במדינה משובשת במנהגים משונים זה מזה שההכרח להדגיש כל מנהג טוב וישר ולשלול את מנהגי הטמיעה ר"ל.

... בברכת הצלחה בעבודתו בקדש מתוך הרחבת הדעת.

דהדה"נ: = דהדלקת הנרות.

ה"סיבה" לכל ימי השבוע שלאחריו. וכיון שכן, הרי כאשר ימי השבוע (שהם ה"מסובב" מיום השבת שלפנ"ז) עולים ביום השבת, אזי מתעלה בדרך ממילא גם יום השבת שלפנ"ז, שהוא ה"סיבה" שלהם.

ג. ובהתאם לכך, הנה כאן המקום להשלים העניינים שדובר אודותם בהתועדות של י"ט כסלו:

לכל לראש — בנוגע ללימוד שיעורי חת"ת, שענין זה נזכר כבר בהתועדות די"ט כסלו¹⁷.

וכן בנוגע לענין הצדקה — ששייך לי"ט כסלו¹⁸, שהרי הענין ד"פדה בשלום נפשי¹⁹ נעשה ע"י "העוסק בתורה ובגמילות חסדים כו'" ("גמילות חסדים .. שלום הוא")²⁰. וכמו"כ ישנו ענין הצדקה ששייך לחנוכה (כמדובר פעם בארוכה וכבר נדפס²¹). ולכן, כאן המקום להשלים בנוגע לענין הצדקה — שאלו שלא עשו זאת עד עתה, יעשו זאת במשך ימי חנוכה.

ויש לעשות זאת באופן ד"העוסק .. בגמילות חסדים", והיינו, שכשם שבנוגע לתורה נאמר "העוסק בתורה", כן הוא גם בנוגע ל"גמילות חסדים" שנאמר מיד לאח"ז, ללא הפסק בינתיים, כך, שתיבת "העוסק" קאי (לא רק על "בתורה", אלא) גם על "ובגמילות חסדים".

ד. והענין בזה:

בנוגע ל"העוסק בתורה" — מבואר בדברי רבותינו נשיאינו²² שזהו כמו אדם שמנהל "עסק", שאין זה באופן שמשקיע זון ומרויח זון²³, שאז אין זה "עסק", אלא באופן שמשתדל תמיד שיהי' תוספת ריוח; ובאופן כזה צריך להיות גם ה"עסק" בתורה, והיינו, שאף שישנו גם העילוי ד"בור סוד שאינו מאבד טיפה²⁴, הרי אין זה מגיע לעילוי ד"מעין המתגבר"²⁴, שאז הלימוד הוא באופן ש"מחכים את רבו"²⁵, ועד שמחדש בעצמו חידושי תורה, שזוהי התכלית של לימוד התורה — "לאפשא לה"²⁶.

(17) ס' (לעיל ע' ...).
 (18) ראה גם שיחת י"ט כסלו תשל"א
 סט"ו (תו"מ חס"ב ע' 318). וש"נ.
 (19) תהלים נה, יט.
 (20) ברכות ח, רע"א (ובפרש"י).
 (21) ראה שיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה
 תשכ"ה ס"ו ואילך (תו"מ חמ"ב ע' 73
 ואילך). וראה גם שיחת י"ט כסלו תשל"א
 סט"ט (תו"מ חס"ב ע' 374). וש"נ.
 (22) ראה סה"מ תרפ"ח ע' קיב. ע' קכו.
 תרצ"ג ע' תצו ואילך.
 (23) ראה ב"מ מ, ב (ובפרש"י). וש"נ
 ("זבון וזבין תגרא איקרי" (בתמי"י)).
 (24) אבות פ"ב מ"ט.
 (25) שפ פ"ו מ"ו. וראה חגיגה יד, א.
 (26) זח"א יב, ב. וראה הלי' ת"ת לאדה"ז
 פ"ב ה"ב. וש"נ.

[וכמו בנוגע לכללות ירידת הנשמה בגוף — שהתכלית שבזה היא בכדי שהנשמה תתעלה לדרגא נעלית יותר מכמו שהיתה לפני הירידה, שהרי אם היא תשאר באותה דרגא כפי שהיתה קודם הירידה, אין שום ריוח מהירידה, ובהכרח לומר שתכלית הירידה היא כדי שתתעלה לדרגא נעלית יותר. וזהו שעוה"ז נקרא בשם "ארץ" כנען"²⁷, שפירושו סוחר, "עד"מ כמו הסוחר שיפזר ממון . . כדי להרויח ולהשתכר כו", כמבואר בדרושי חסידות²⁸].

וכיון שתכלית הלימוד הוא שיביא לידי מעשה, כמארז"ל²⁹ "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", והיינו, שאע"פ שהתורה עצמה אומרת שתלמוד הו"ע של שכל, שבעצם הוא למעלה באין ערוך מכל עניני העולם, אעפ"כ, צריך להוריד ולהמשיך את ענין התלמוד (לא רק לבחי' הבהמה שבאדם, אלא גם) לענין המעשה³⁰ (בחיי' הדומם, שלמטה אפילו מבהמה ממש, מין החי), ודוקא בזה מתבטאת הגדלות שבענין התלמוד ("גדול תלמוד")³¹ — לכן צריך להיות ענין ה"עסק" (לא רק בתורה, אלא) גם בגמילות חסדים ("העוסק בתורה ובגמילות חסדים").

וכיון שהתכלית של כל הענינים היא לפעול גם אצל הזולת, וכידוע³² המענה של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע על השאלה איך מתקשרים אליו, שזהו ע"י המצוה הראשונה שבתורה "פרו ורבו"³³, לעשות עוד יהודי — הנה לאחרי הענין ד"העוסק בתורה ובגמילות חסדים", ישנו גם הענין ד"מתפלל עם הציבור"³⁴, היינו, שאוסף אליו עוד תשעה יהודים שמשפיע עליהם כו', וכפי שמבאר רבינו הזקן³⁴ גודל מעלת הקדושה שבמעמד עשרה מישראל ביחד, ש"אכל בי עשרה שכינתא שריא"³⁵.

ה. ויש להוסיף ולהעיר, שגם בנוגע לענין התפלה ("מתפלל עם הציבור") מודגשת ההמשכה למטה דוקא:

עיקר ענין התפלה הוא — בקשת צרכיו³⁶. וענין זה הוא דוקא

אלול ע' רנד. לקו"ש חיי"ח ע' 154. ועוד.
 (32) ראה סה"ש תרפ"ד ע' 56. תרפ"ה ע'
 82. תרצ"א ע' 262. תרצ"ו ע' 119. תש"א
 ס"ע 45 ואילך.
 (33) בראשית א, כח.
 (34) תניא אגה"ק סכ"ג.
 (35) סנהדרין לט, א.
 (36) ראה רמב"ם הל' תפלה בתחלתן.

(27) ריש פרשתנו. ועוד.
 (28) תו"א ריש פרשתנו. ובכ"מ.
 (29) קידושין מ, ב. וש"ג.
 (30) נזכר גם אודות מעלת השמן (פנימיות התורה) שאינו מתערב עם שאר משקין, ולאידך, הרי הוא פועל בהם עליו, שהרי השמן מפעפע בכל דבר.
 (31) ראה גם תו"מ סה"מ אייר ע' רכ.

י. בנוגע להערות אדמו"ר על הזהר דפרשת השבוע⁶⁸, מתעכב על מאמר הזהר⁶⁹ "מאן דאשתדל באורייתא להוי לי' חיים בעלמא דין ובעלמא דאתי וזכי בתרין עלמין", ומדייק בזה, ש"לכאורה הוא כפל לשון, כי הרי אמר מקודם בעלמא דין ובעלמא דאתי", ומבאר, "יל"פ בתרין עלמין היינו בכל עולם גופא מעלמא דין ועלמא דאתי יש תרין עלמין, עלמא דין הוא ה' אחרונה ומלואו הוא ג"כ ה', עלמא דאתי הוא ה' ראשונה ומלואו הוא ה'".

ועדיין צריך להבין: מהו דיוק הלשון "דאשתדל באורייתא", ובפרט ע"פ ביאור אדמו"ר במק"א⁷⁰ אודות החידוש המיוחד ב"אשתדל באורייתא" לגבי לימוד או עסק בתורה סתם, וא"כ, מהו הטעם שבנדו"ד נוגע הענין ד"אשתדל באורייתא" דוקא.

יא. והביאור בזה:

ובהקדים — שבדרך כלל מצינו ב' חלוקות: (א) תומ"צ, (ב) עניני הרשות, ובפרטיות יותר יש גם החלוקה בין תורה למצוות גופא, ובאופן שבכל א' מהם יש ב' ענינים: ב' ענינים בתורה, וב' ענינים במצוות (כשם שבאות ה' — ה' ראשונה וה' אחרונה — יש גם המילוי דה').

ומובן, שכדי שיהי' ב' הענינים שבתורה, שיפעלו בתרין עלמין שבכל עולם גופא מעלמא דין ועלמא דאתי, לא די בעסק התורה סתם, אלא הלימוד צריך להיות באופן ד"אשתדל באורייתא".

[לאחרי תפלת מנחה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ואני אבטח בך"].

(68) לקוטי לוי"צ לזח"א ע' קמח.
 (69) ראה לקוטי לוי"צ לשם ע' קעו ואילך.
 (70) ראה פרשתנו קפד, ב.

"יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁶¹, בביאת משיח צדקנו, בקרוב ממש.

[באמצע השיחה הזכיר כ"ק אדמו"ר שליט"א דברי המדרש⁶² שחנוכת חשמונאי נקבעה בגלל ש"בכ"ה בכסלו נגמר מלאכת המשכן", ואמר, שעפ"ז יכולה להיות גם חנוכת ביהמ"ק השלישי היום!

ואף שיום זה הוא כ"ו בכסלו, ומה גם שזהו יום השבת, ואין בן דוד בא בשבת⁶³ — הרי ידוע⁶⁴ התירוץ בכגון-דא, שכאשר אליהו הנביא יתרץ את כל השאלות, יתרץ גם שאלה זו, ובלבד שיבוא כבר!...

ובינתיים, יש לנצל את ימי החנוכה לערוך מסיבות בכל מקום ומקום, ולעורר אודות עניני חנוכה, כנ"ל].

* * *

ח. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה נר חנוכה מצותה כו'.

* * *

ט. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁶⁵ "חותמך ופתילך", "עזקתך ושושיפך, טבעת שאתה חותם בה, ושמלתך שאתה מתכסה בה",

— שאי אפשר לפרש "חותמך" כפשוטו, כי יהודה הי' בדרכו לגזו צאנו, ובשביל זה אין צורך ב"חותם", ולכן מפרש רש"י שהכוונה ל"טבעת", שרגילים לענווד על האצבע, אלא שתמר ביקשה בתור ערבון דבר יקר ששייך ליהודה באופן אישי — "טבעת שאתה חותם בה".

וכן "פתילך" — לא "אזור" שאינו דבר חשוב, אלא "שמלתך שאתה מתכסה בה", בגד מיוחד שלובש בתור סימן לחשיבות, ולכן נקרא "פתילך", מלשון חיבור, שקרוב ומחובר עמו.

וה"יינה של תורה" שבפירוש רש"י, שתמר היא בחי' המלכות, ולכן ביקשה "חותמך ופתילך ומטך" שהם יסוד נצח והוד, לפעול בנין המלכות —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס⁶⁶ בלקו"ש חט"ו ע' 331 ואילך⁶⁷.

* * *

בשמו"ע, כשנמצאים במדריגת עולם האצילות³⁷; לא בק"ש או ברכות ק"ש, שבדרגת עולם הבריאה³⁷, או לפנ"ז, בפסוקי דזמרה, וגם לא בחלק התפלה שלאחרי שמו"ע, ששם נעשה ענין ירידת השפע כו' (כמבואר בפרע"ח³⁸), עד לתפלת "עלינו", שבה אומרים "שלא עשנו כגויי הארצות כו'", שזהו כפי שנמצאים בעולם העשי' ממש, אלא דוקא בשמו"ע, כשנמצאים בדרגת האצילות — אזי ישנו הענין דבקשת צרכיו, החל מ"אתה חונן לאדם דעת", כיון ש"דעת קנית מה חסרת"³⁹.

והיינו, שאע"פ שתפלה בעצם ענינה היא העלאה, הרי התכלית היא ההמשכה והפעולה למטה דוקא.

וכמודגש גם בתפלת יעקב: "הצילני נא מיד אחי מיד עשו"⁴⁰, שעי"ז פעל בירור כל הניצוצות שהיו אצל עשו, וענין זה נעשה רק בגלל היותו "אחי", אחיו של עשו.

ועד"ז בנוגע לתורה (נוסף לכך שהלימוד מביא לידי מעשה) — כמודגש בשיעורי חת"ת שהם שוים לכל נפש, שאין זה לימוד לעיונא [שענין זה צריך להיות לפנ"ז או לאח"ז], אלא בעיקר לידע מאי דקאמר, שזהו חלק העשי' שבתורה, שבהם שוים כולם.

אמנם, אע"פ שלימוד זה אינו באופן של הבנה עמוקה, אלא מצד חלק העשי' שבתורה, הרי זה צריך להיות מתוך חיות ועריבות ("געשמאק"), וכפי שמצינו⁴¹ כמה חסידים שהיו אנשים פשוטים, שלא היו שייכים להבנת המאמר כו', ואעפ"כ, היו חוזרים א"ו וואָרט מהמאמר מתוך חיות ועריבות ומתוך להט ("קאָכן זיך אין דעם"), עד שהי' פועל אצלם שינוי מן הקצה אל הקצה, ועד לשינוי המהות.

ועד"ז בנוגע לגמילות חסדים — שאע"פ שהעיקר בזה היא העשי', הרי זה צריך להיות מתוך חיות כו', כפי שמצינו אפילו בקרבן עני, שאף שנותן דבר מועט, נאמר בו "ונפש כי תקריב"⁴², "מעלה אני עליו כאילו הקריב נפשו"⁴³, שזהו מצד החיות שבנתינה כו'; ולכן אמרו רז"ל⁴⁴ "הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך ביי"א ברכות" (יי"א דייקא, שמורה על בחי' שלמעלה מהשתלשלות)⁴⁵.

(37) ראה סידור האריז"ל בתחלתו. לקו"ת ס"פ במדבר. אוה"ת שם ע' קו ואילך. ועוד.
(38) שער קריה"ת ותשלום התפלה ספ"ה ואילך.
(39) ויק"ר פ"א, ו. תנחומא ויקרא א.
(40) וישלח לב, יב.
(41) ראה סידור האריז"ל בתחלתו. לקו"ת ס"פ במדבר. אוה"ת שם ע' קו ואילך. ועוד.
(42) ויקרא ב, א.
(43) פרש"י עה"פ.
(44) ב"ב ט, ב.
(45) ראה תו"מ סה"מ תמוז ע' לה. וש"נ.

(61) תמיד בסופה.
(62) יל"ש מלכים-א רמז קפד.
(63) ראה עירובין מג, א"ב.
(64) ראה גם תו"מ חנו"ו ע' 341. וש"נ.
(65) פרשתנו לח, יח.
(66) בשילוב שיחת ש"פ וישב תשט"ו.
(67) דובר בארוכה אודות המאורעות שמתרחשים בא"י בניגוד להלכה, בשייכות להוראה שלמדים מפרשת השבוע אודות ענינים בלתי רצויים שנעשו לשם שמים — י"ל בפ"ע.

וע"י ההתעסקות בכל ג' הקוין דתורה עבודה וגמ"ח ("העוסק בתורה ובגמ"ח ומתפלל עם הציבור") נעשה הענין ד"פדה בשלום⁴⁶ נפשי", "כאילו פדאני לי ולבני מבין אומות העולם"²⁰, ועד לגאולה בפועל, ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

* * *

ו. ישנו ענין נוסף ביום הש"ק זה — שבת חנוכה.

בנוגע לחנוכה⁴⁷ — שמצינו כמה פירושים במה מתבטא עיקר הענין של חנוכה — הנה לכל לראש הרי זה מלשון חינוך, שאז היתה חנוכה ביהמ"ק, כפי שאומרים בנוסח ד"על הנסים": "וטהרו את מקדשך כו".

וכיון שהתורה כללות ופרטות נאמרה⁴⁸, הנה כשם שישנו ענין החינוך בעולם בנוגע לביהמ"ק, שפועל על כל הזמן שלאח"ז, כמו"כ ישנו ענין החינוך בפרטיות אצל כל אדם, שבהתחלת שנות חייו מחנכים אותו בענינים שונים, וחינוך זה נמשך ופועל על כל משך שנות חייו, כמ"ש⁴⁹ "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה"⁵⁰.

ולכן, בעמדנו בימי חנוכה הרי זה הזמן המתאים לעורר על ההתעסקות בענין החינוך, וכמדובר כמ"פ⁵¹ שהחינוך צריך להיות באופן שלא יחשבו אודות תכלית וכו', ואין כאן המקום להאריך בפרטי הדברים בזה.

ז. ונקודת הדברים בנוגע לפועל:

יש לנצל את ימי חנוכה לאסוף יהודים ביחד ולדבר עמהם אודות הענין של חנוכה, ובלשון הידוע⁵²: להקשיב לסיפור של נרות חנוכה, באופן שילמדו מזה בענינים שנוגעים להם בפועל.

ובזה גופא — יש לערוך מסיבה כללית שבה ישתתפו כולם יחד באופן ד"אתם נצבים גו' כולכם", מ"ראשיכם" עד "חוטב עציך" ו"שואב מימך"⁵³, וכאמור לעיל (ס"ד) שעצם העובדה שיהודים מתאספים יחד

(46) נזכר גם אודות הדגשת ענין השלום והשלום בשנה זו (כנראה, בגלל היותה שנת השמיטה, שבת לה', והתחלתה ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת).
(47) ראה מכתב דלקמן הערה 58. בהערה ד"ה ד"חנוכה". וש"נ.
(48) ראה חגיגה ו, סע"א ואילך. וש"נ.
(49) משלי כב, ו.
(50) ואין זה בסתירה לביאורו של רבינו ב"חינוך קטן", ואכמ"ל.
(51) ראה גם
(52) ראה שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה תש"ו ס"ג (סה"ש תש"ו ע' 22).
(53) ר"פ נצבים.

(46) נזכר גם אודות הדגשת ענין השלום והשלום בשנה זו (כנראה, בגלל היותה שנת השמיטה, שבת לה', והתחלתה ביו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת).
(47) ראה מכתב דלקמן הערה 58. בהערה ד"ה ד"חנוכה". וש"נ.
(48) ראה חגיגה ו, סע"א ואילך. וש"נ.
(49) משלי כב, ו.
(50) ואין זה בסתירה לביאורו של רבינו ב"חינוך קטן", ואכמ"ל.
(51) ראה גם
(52) ראה שיחת ש"פ וישב, שבת חנוכה תש"ו ס"ג (סה"ש תש"ו ע' 22).
(53) ר"פ נצבים.

הרי זה ענין נעלה ביותר, כיון ש"אכל בי עשרה שכינתא שריא"; ונוסף לזה יש לערוך מסיבה פרטית עבור כל סוג במיוחד, שהרי הענינים שדורשים מסוג זה אינם דומים לענינים שדורשים מסוג זה.

ולדוגמא: מיהודים ששייכים לסוג ד"חוטב עציך" דורשים בעיקר ענינים של מעשה בפועל, ואילו מיהודים ששייכים לסוג של "ראשיכם" דורשים בעיקר לימוד ועיון בתורה, כולל גם שאם אינו לומד בעיון והעמקה לפי ערכו, הרי זה נחשב לביטול תורה — כדמוכח ממה שאמרו⁵⁴ "מבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה", ולכאורה⁵⁵: הרי גם מקרא מגילה ענינו תלמוד תורה, ולמה אומרים על זה "מבטלין תלמוד תורה"? אך הענין הוא⁵⁶, שכיון שמקרא מגילה אינו באופן של לימוד בעיון, הרי זה נחשב לביטול תורה, אלא שמצד גודל הענין ד"מקרא מגילה", אזי "מבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה", אבל לולי זאת, נחשב לימוד כזה (ללא עיון הראוי) לביטול תורה⁵⁷.

ולכן, יש לערוך במשך ימי חנוכה (לכל-הפחות פעם אחת, ומה טוב — יותר מזה) מסיבה כללית לכל סוגי בני", וגם מסיבה פרטית לכל סוג בפני עצמו, שבה יסבירו את הענין דחנוכה באופן השייך להם במיוחד, ואם רוצים — יכולים להשתמש גם במכתב⁵⁸, וגם לצרף דמי חנוכה, כמנהג רבותינו⁵⁹.

וענין זה שייך גם לילדים — שיש לערוך מסיבה כללית עבור כל הילדים, ולאח"ז לחלק את הילדים לפי כתות ולערוך מסיבה פרטית עבור כל כתה בפני עצמה, ולהסביר להם הענין דחנוכה באופן המתאים ושייך אליהם במיוחד בנוגע לפועל ממש.

ויש לעשות זאת באופן היותר טוב שיתקבל אצל המקבל; לא סתם לומר שדובר בהתוועדות כך וכך, ולכן מוסר את הדברים כו', אלא באופן שיהי' ניכר עליו שאכן נוגע לו הדבר, ולהבטיח שאכן יתקבלו הדברים אצל המקבל.

ועי"ז תהי' הפעולה על הזולת באופן ש"גם כי יזקין לא יסור ממנה", לאריכות ימים ושנים טובות, ועד שזוכים ל"יום שכולו ארוך"⁶⁰,

(54) מגילה ג, א.
(55) ראה רש"י ויד דוד למגילה שם.
(56) ראה שו"ת בית אפרים חאו"ח סס"ח.
(57) ראה גם תו"מ חנו"ט ע' 98. וש"נ.
(58) דימי חנוכה שנה זו (אג"ק חכ"ח ע' 58).
(59) ראה תו"מ — רשימת היומן ע' שכג (נעתק ב"היום יום" כח כסלו, ד חנוכה).
(60) ראה גם מכתבי ימי חנוכה; נר שמיני — שנה זו (אג"ק שם ע' ריש ע' סב; ס"ע עה ואילך).
(60) ראה קידושין לט, ב. וש"נ.